

Apie Afganistaną - iš veterano lūpų

2012-10-18, 17:59 Mindaugas MILINIS

IRONIJA. Z. Stankaus manymu, amerikiečių operacija, per kurią buvo nukautas Osama bin Ladenas, yra visiškas fiasko.
© Egidijaus JANKAUSKO nuotr.

Afganistane, kai jį paliks aljanso karinės pajėgos, įsivyras chaosas, pranašauja Zigmąs Stankus, sovietų invazijos 1979-1989 m. dalyvis, dviejų biografinių knygų apie šį karą „Kaip tampama albinosais“ ir „Miražas“ autorius.

Afganistane Z. Stankus, kaip ir šimtai tūkstančių jaunuolių, atsidūrė ne savo valia 1979 m. Dar prieš oficialią karo pradžią,, - priduria vyriškis.

Nors jam ir teko dalyvauti įvairiose karinėse operacijose, tačiau tikrąjį jų tikslą sužinojo tik po trisdešimties metų. „Dabar, po kelių dešimtmečių, apie tą karą ir patį Afganistaną žinau kur kas daugiau nei tuomet. Mums niekas nieko nesakė, nieko neaiškino. Įsakydavo, ir viskas. O šiais laikais internetas, „skaipas“, kitos priemonės suteikia galimybę ne tik surinkti galybę informacijos, bet ir pabendrauti su senais kovų draugais, net karininkais. Todėl tik dabar sužinojau, ką mes veikdavome ir kodėl“, - susitikime su klaipėdiečiais pasakojo veteranas.

Jo manymu, tiek prieš 30 metų sovietai, tiek dabar NATO Afganistane elgiasi taip pat. Tiek vieni, tiek kiti nuveikė ir daug gero, bet neišvengė ir klaidų.

„Dabar juk Afganistane niekas nemoka mokesčių. Todėl parengtos, apmokytos ir apginkluotos Afganistano karinės pajėgos, šalį palikus sąjungininkams, neturėdamos finansavimo, subyrės į atskirus, įvairiems klanams ir gentims priklausančius būrius. Turėsime tą patį, ką ir prieš 20 metų. Kils karas tarp jų pačių,, - svarsto Z. Stankus.

Mat Afganistane, kur gajūs gentiniai santykiai, išlaikyti valdžią vietiniams neįmanoma. „Kadangi į valdžią atėjęs lyderis aplink save suburia savo giminės, klaną ar genties atstovus. O tai pakursto kitų genčių priešišlumą ir pagreitina šalies skilimą,, - prognozuoja karo veteranas.

Z. Stankus taip pat teigė radęs informacijos, kad aguonas Afganistane paskatino auginti tie patys amerikiečiai 1979-aisiais. Jie atgabeno specialiose laboratorijose sukurtas aguonų sėklas, iš kurių užauga narkotikams gaminti tinkamos aguonos. Taip esą buvo sukurtas sukilėlių, kovojusių prieš sovietus, finansavimo šaltinis. „O dabar tie patys amerikiečiai skina savo darbo vaisius. Beje, sovietai neliko skolingi. Jie tokių pačių aguonų sėklų nugabeno į Kolumbiją,, - iš politikų žaidimų juokiasi vyriškis.

Apibūdindamas JAV specialiųjų pajėgų operaciją, per kurią buvo nukautas ieškomiausiu pasaulio teroristu vadintas Osama bin Ladenas, Z. Stankus vėl nepraleido progos pasišaipyti iš amerikiečių. „Ta operacija - visiška nesėkmė. Pirma - amerikiečiai prarado sraigtasparnį, antra - viskas truko labai ilgai, net 20 minučių. Mums Afganistane teko dalyvauti panašaus pobūdžio operacijose, kuriose grobdavome tam tikrus asmenis. Sugaišdavome vos kelias minutes“, - savo kovinę patirtį prisiminė Z. Stankus.

Jis taip pat neslėpė pasišlykštėjimo politiniu sprendimu Nobelio taikos premiją skirti tuomečiam Sovietų sąjungos lyderiui Michailui Gorbačioviui. „Prisimenu, kad 1987 m. jis pats atvyko į Afganistaną ir paragino generolus kuo greičiau baigti užsitęsusią ir milžiniškų finansinių išteklių pareikalavusią kampaniją. Po šio vizito sekė nepaprastai aktyvios karinės operacijos, per kurias žuvo daugiausiai moterų ir vaikų. Be to, prisiminus Baku, Tbilisio ir Vilniaus skerdynes, kurios tikrai vyko su M. Gorbačiovo palaiminimu, jam skirta taikos premija atrodė lyg pasityčiojimas“, - paniekos neslėpė Z. Stankus.